

Рис. 3. Динаміка пасивів банків з російським капіталом

З рис. 3 видно, що починаючи з 2007 року, стала стрімко зростати частка російського капіталу в банківській системі України. Зокрема частка капіталу російських банків у відсотках до загального обсягу за банківською системою збільшилась з 1,54 % у 2005 до 12,28 % у 2013 році [6; 7].

Швидке зростання частки російського капіталу в банківській системі України підкріплюється геополітичними цілями їхніх власників: з одного боку – це можливість здійснювати політичний вплив, з іншого – через кредитування найпривабливіших промислових активів, зокрема стратегічних, сприяти їх переходу під контроль російського капіталу або навіть держави.

Таким чином, статистичний аналіз показав, що розвиток банківської системи за останні вісім років відбувався в умовах економічного зростання. Спад за деякими показниками спостерігався лише в післякризові роки (2009 та 2010 роки). Аналізуючи банківську систему України в аспекті присутності іноземного капіталу, слід зазначити, що зі зменшенням кількості західних інвесторів гальмуватиметься розвиток європейських стандартів ведення бізнесу, ризик-менеджменту і прозорості банків. Що стосується посилення позицій російського капіталу в банківській системі України, то це може призвести до підвищення загрози економічній безпеці держави та вимагає реалізації виваженої державної політики з метою мінімізації негативних проявів та стимулювання позитивних зрушень від поглиблення українсько-російських відносин у банківській сфері. Тому сьогодні Україна повинна особливо уважно обдумувати кожен крок у процесі співпраці з іноземними інвесторами, а особливо з Росією, адже кожен неправильний крок може сприяти поглибленню кризи в державі і залежності від економіки інших країн.

Наук. керівн. Молдавська О. В.

Література: 1. Васюренко О. В. Банківський нагляд : підручник / О. В. Васюренко, О. М. Сидоренко. – К. : Знання, 2011. – 502 с. 2. Кириченко О. А. Банківський менеджмент : навч. посібн. для вищ. навч. закл. / О. А. Кириченко, І. Гігленко, А. Ятченко. – К. : Основи, 2008. – 671 с. 3. Мороз А. М. Іноземні банки та іноземна валюта: окремі аспекти їх функціонування в Україні / А. М. Мороз // *Фінанси, облік і аудит* : зб. наук. пр. – К. : КНЕУ, 2009. – Вип. 13. – 313 с. 4. Новий етап розвитку банківської системи України: зростання участі іноземних інвесторів : монографія / [Т. С. Смोजенко, О. І. Кіреєв, О. О. Другов та ін.] ; під ред. Т. С. Смोजенко. – К. : УБС НБУ, 2009. – 231 с. 5. Павлюк К. В. Діяльність іноземних комерційних банків в Україні: тенденції та проблеми / К. В. Павлюк, В. А. Кажан // *Фінанси України*. – 2010. – № 6. – С. 143–150. 6. Асоціація українських банків. – Режим доступу : <http://aub.org.ua>. 7. Національний банк України. – Режим доступу : <http://bank.gov.ua>. 8. Иностранный капитал в украинской банковской системе в 2012 году: оценка профессионалов [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.prostobankir.com.ua>.

Сокольська Т. А.

УДК 330.322.0.11

Магістр 2 року навчання
факультету економічної інформатики ХНЕУ ім. С. Кузнеця

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Анотація. Проведено динамічний аналіз капітальних інвестицій в Україні, на основі даних про прямі іноземні інвестиції визначено перспективи розвитку інвестиційних процесів у країні.

Анотация. Проведен динамический анализ капитальных инвестиций в Украине, на основе данных о прямых иностранных инвестициях определены перспективы развития инвестиционных процессов в стране.

© Сокольська Т. А., 2013

Annotation. The dynamic analysis of the capital investment in Ukraine was carried out. Using data of the foreign direct investments of Ukraine the perspectives of development of investment processes in the country were determined.

Ключові слова: інвестиційна діяльність, внутрішні інвестиції, зовнішні інвестиції.

Мета статті полягає у проведенні статистичного аналізу внутрішніх та зовнішніх інвестицій України та визначенні основних проблем внутрішнього та зовнішнього інвестування країни.

Інвестиції, внутрішні та зовнішні, є складним багатоступінчастим механізмом, здатним величезною мірою збільшити економічний потенціал України. Тому успіх, досягнутий у даній сфері, багато в чому визначає реалізацію всієї державної реформи [1].

На сучасному етапі розвитку України, внаслідок трансформаційних процесів у минулому, переживає період нестабільності і встановлення економічної, правової і соціальної структур. Будь-які зміни подібного характеру не проходять без значних витрат ресурсів, а зміни в масштабі цілої країни мають потребу в залученні капіталів колосального масштабу. На жаль, національна економіка не може забезпечити достатній рівень інвестування. Внутрішні інвестиції гальмуються нерозвинутістю вітчизняного фондового ринку, а також станом банківської системи України [2]. Щодо зовнішніх інвестицій, то країна не є інвестиційно привабливою.

Вивчення питань розвитку інвестиційних процесів займалися ряд вітчизняних вчених, серед яких Гринів Т. Т., Тесля С. М., Худавердієва В. А., Шик Л. М. та ін. Дослідження показують, що економіка України має гостру потребу у прямих іноземних інвестиціях. У більшості таких країн світу, як: США, Німеччина, Франція, Великобританія, Південна Корея, Тайвань, каталізатором інвестиційної активності став саме іноземний капітал, який відігравав активну роль у розвитку й перебудові їхніх економік [2].

Аналіз динаміки капітальних інвестицій протягом 2004 – 2010 років показав, що щорічні обсяги капітальних інвестиційних вкладень в економіку України збільшилися в 5,8 раза, що, порівняно з рівнем інфляції за даний період (близько 112 %), свідчить про реальну активізацію інвестиційних процесів. У середньому за даний період щорічні темпи приросту капітальних інвестицій становили 34,7 %. Починаючи з 2010 року обсяги капітальних інвестицій почали знижуватись і досягли в 2011 році 192 878 млн грн, збільшившись у 2012 році на 23, 2 % (рис. 1) [3].

Залучення іноземних інвестиційних ресурсів є досить актуальними вже протягом довгого періоду. Незважаючи на це, ситуація із зовнішніми капіталовкладеннями теж складається не кращим чином – унаслідок ненайсприятливішого інвестиційного клімату і нестабільністю законодавства. Хоча спостерігається тенденція до збільшення обсягів зовнішніх інвестиційних потоків, усе одно країна відчуває їх нестачу [4].

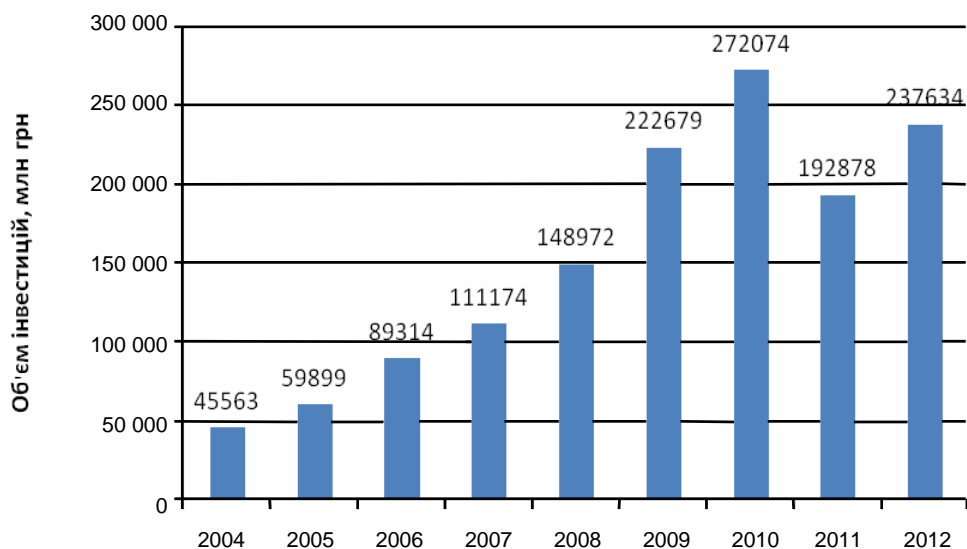

Рис. 1. Динаміка капітальних інвестицій в Україні в 2004 – 2012 рр.

Іноземний капітал може внести в країну досягнення науково-технічного прогресу і передовий досвід управління. Приплив закордонних капіталовкладень життєво важливий для досягнення середньострокових цілей, таких, як вихід із сучасного кризового стану, початковий підйом економіки. При цьому, природно, українські суспільні інтереси не збігаються з інтересами іноземних інвесторів, отже, важливо залучити капітали так, щоб не позбавити їхніх власників власних мотивацій, одночасно направляючи дії останніх на благо суспільних цілей [4].

Сьогодні саме невизначеність у законодавчій сфері обмежує інвестиційний процес, тобто спостерігається своєрідний парадокс: найсильніший інструмент із залучення закордонного капіталу одночасно є основною причиною, що утримує інвесторів від великих вкладень [4].

На практиці виділяють такі основні форми інвестування [4]:

реальні інвестиції (переміщення капіталу в промисловість, торгівлю, сферу послуг – безпосередньо в підприємства);

фінансові інвестиції (інвестиції в іноземні акції, облігації та інші цінні папери).

Важливою умовою залучення іноземних інвесторів є вирішення питання про власність на землю. В Україні іноземні інвестори керуються у своїй діяльності 70 нормативними актами різного рівня. Зміни і доповнення, внесені в чинне законодавство, не поліпшують умови інвестиційної діяльності [1].

Динаміка залучення прямих іноземних інвестицій, зображена на рис. 2, показує, що протягом періоду 2005 – 2012 рр. об'єми прямих іноземних інвестицій зростали [3]. Дані інвестиції в Україну сприяли: прискоренню економічного і технічного прогресу, впровадженню нових форм управління, оновленню та модернізації виробничого апарату, активізації конкуренції, розвитку малого та середнього бізнесу, підготовці кадрів, що відповідають вимогам ринкової економіки, розширенню експортного потенціалу країни, створенню нових робочих місць, підвищенню рівня зайнятості, зняттю соціальної напруженості, підвищенню конкурентоспроможності вітчизняного виробництва, вирішенню проблем реформування економіки [3].

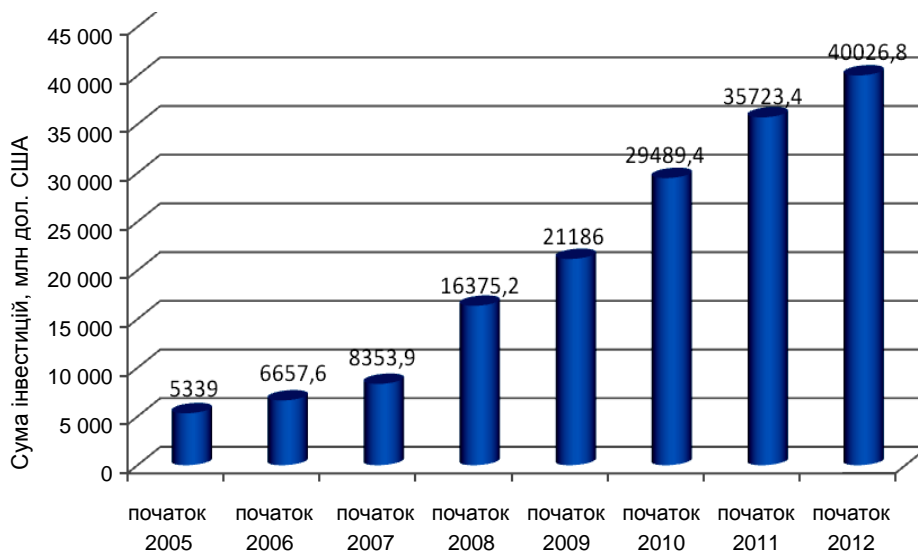

Рис. 2. Динаміка об'ємів прямих іноземних інвестицій в економіку України в 2005 – 2012 рр.

Як показує досвід західних країн, надходження іноземних інвестицій сприяє розвитку економіки країни, оздоровленню платіжного балансу за рахунок поточних операцій, технологічному оздоровленню економіки і зростанню досягнень науково-технічного прогресу.

Таким чином, для створення сприятливого інвестиційного клімату необхідні визначеність, у першу чергу, у законодавчій та економічній сферах, а також тривалий період часу, що буде сприяти розвитку міжнародного інвестиційного співробітництва, збільшенню припливу інвестицій через кордон та їх ефективному використанню.

Наук. керівн. Аксьонова І. В.

Література: 1. Гріцаєнко І. А. Економічний прогнатизм як домінанта інвестиційної політики України інтеграційних процесах / І. А. Гріцаєнко // Економіка та управління народним господарством. – 2008. – № 2. – С. 4–13. 2. Федоренко В. Г. Ефективність інвестування економіки / В. Г. Федоренко // Інвестиції: практика та досвід. – 2008. – № 2. – С. 7–10. 3. Державна служба статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>. 4. Гурочкіна В. Підвищення ролі іноземних інвестицій у поліпшенні міжнародної виробничої спеціалізації України / В. Гурочкіна // Економіст. – 2012. – № 11. – С. 30.